

Η Μεγάλη Εβδομάδα και το Άγιο Πάσχα

Κατά τη χρονική περίοδο της Μεγάλης Εβδομάδας, της Εβδομάδας των Παθών του Χριστού, η Εκκλησία και ο λαός μας τιμά τις ταπεινώσεις και τα μαρτύρια που υπέστη ο Χριστός για τη σωτηρία των ανθρώπων από την αμαρτία και το κακό.

Κορύφωση της Μεγάλης Εβδομάδας είναι η Μεγάλη Παρασκευή και τέλος η Ανάσταση του Κυρίου, την Κυριακή του Πάσχα που αποτελεί και τη μεγαλύτερη εορτή της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Τα Θεϊκά Πάθη υπήρξαν έμπνευση για πολλούς αξιόλογους βυζαντινούς υμνογράφους που τα έργα τους (κανόνες, τροπάρια, ύμνοι) μας έμειναν ως πολιτιστική κληρονομιά.

Χαρακτηριστικά, μερικοί από τους υμνογράφους και ποιητές της Μ. Εβδομάδας είναι ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός, ο Θεόδωρος ο Στουδίτης, ο Θεοφάνης ο γραπτός, ο Λέοντας ο Στ' ο Σοφός και η Κασσιανή.

Κυριακή των Βαΐων

Το πρωί εορτάζεται η είσοδος του Χριστού στην Ιερουσαλήμ. Οι ναοί μοιράζουν στους πιστούς βάγια σε ανάμνηση των "βαΐων" (κλαδιών φοίνικα) που έστρωσαν οι κάτοικοι της Ιερουσαλήμ, για να τιμήσουν το Χριστό.

Το βράδυ γίνεται η Ακολουθία του Νυμφίου.

Μια εικόνα του Χριστού, στολισμένη με λουλουδία εκτίθεται στο κέντρο του ναού για να την προσκυνήσουν οι πιστοί.

Μεγάλη Δευτέρα

Η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη του Ιωσήφ του "Παγκάλου" και ακολουθείται σχεδόν το ίδιο τυπικό με την Κυριακή το βράδυ.

Μεγάλη Τρίτη

Είναι αφιερωμένη στην ανάμνηση της παραβολής των δέκα "μωρών" (ανόητων) παρθένων. Ψάλλεται ακόμη το "τροπάριο της Κασσιανής".

Μεγάλη Τετάρτη

Τελείται η "Ακολουθία του Νυττήρος" για να μας θυμίσει την άκρα ταπείνωση του Θεανθρώπου που έπλυνε ο ίδιος τα πόδια των Μαθητών του στο Μυστικό Δευπνο

Τελείται ακόμη και το Μυστήριο του Ευχέλαιου.

Μεγάλη Πέμπτη

Το πρωί τελείται Θεία Λειτουργία γραμμένη από το Μέγα Βασύλειο.

Το βράδυ ο ιερέας διαβάζει από το Ευαγγέλιο το ιστορικό της σύλληψης και των ταπεινώσεων του Θεανθρώπου. Η ανάγνωση χωρίζεται σε δώδεκα ενότητες που ονομάζονται "δώδεκα ευαγγέλια".

Ο ιερέας ακόμη, αφού σβήσουν τα φώτα, βγάζει από το ιερό το Σταυρό με τον Εσταυρωμένο ψάλλοντας το "Σήμερον κρεμάται επί ξύλου . . ." πράξη που συμβολίζει τη Σταυρική θυσία του Χριστού.

Αυτή τη μέρα οι νοικοκυρές ετοιμάζουν τα Πασχαλιάτικα γλυκά (κουλούρια, τσουρέκια, λαμπροκουλούρες) που απαιτεί το έθιμο. Βάφουν τα αυγά κόκκινα για να συμβολίσουν το αίμα του Χριστού και να δώσουν ταυτόχρονα τη χαρούμενη νότα της Λαμπρής Αναστασιμής ημέρας.

Μεγάλη Παρασκευή

Το πρωί δε γίνεται Θεία Λειτουργία αλλά η τελετή της Αποκαθήλωσης. Η τελετή αυτή συμβολίζει την "αποκαθήλωση" (ξεκρέμασμα) του νεκρού σώματος του Χριστού απ' το Σταυρό και της ταφής του. Τότε μπαίνει ο Επιτάφιος στο ναό, στολισμένος με λουλούδια, για να δεχτεί το νεκρό Χριστό.

Τον Επιτάφιο, σε πολλά μέρη της Ελλάδας, τον στολίζουν κορίτσια της ενορίας με λουλούδια που μαζεύουν από τους κήπους τους.

Καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας τηρείται κλίμα πένθους και οι καμπάνες των ναών ηχούν πένθιμα.

Το βράδυ ψάλλονται τα "εγκώμια", τα συμβολικά μοιρολόγια γύρω από τον τάφο του Χριστού, εξαιρετά δείγματα ποιητικής τέχνης.

Περιφέρεται ακόμη ο Επιτάφιος στους δρόμους της κάθε ενορίας και ακολουθείται από τους πιστούς.

Μεγάλο Σάββατο

Το πρωί τελείται θεία Λειτουργία που αποτελεί την προετοιμασία για τη νυχτερινή ακολουθία της Αναστάσεως. Ονομάζεται πρώτη Ανάσταση.

Αργά το βράδυ του Σαββατου χτυπάει η καμπάνα για την ακολουθία της Αναστάσεως.

Οι πιστοί με τις λαμπάδες τους αναμμένες από το Άγιο Φως του Πάσχα ψάλλουν το "Χριστός Ανέστη".

Οι οικογένειες επιστρέφουν μετά την Αναστάσιμη Λειτουργία στο σπίτι, τσουγκρίζουν τα κόκκινα αυγά και τρώνε την πατροπαράδοτη μαγειρίτσα, γιατί με την Ανάσταση σταματάει και η νηστεία.

Κυριακή του Πάσχα

Η λέξη Πάσχα είναι εβραϊκή και σημαίνει πέρασμα. Αποτελούσε τη μεγαλύτερη εβραϊκή γιορτή.

Στο χριστιανισμό, η Κυριακή του Πάσχα συμβολίζει τη νίκη της ζωής κατά του θανάτου και συνδέεται με διασκέδαση στη φύση.

Το πρωί γίνεται η Λειτουργία της Αγάπης και διαβάζεται το Ευαγγέλιο σε όλες τις γλώσσες του κόσμου.

Ο λαός σουβλίζει τον "Οβελία αμνό" που συμβολίζει το "αρνίον" των προφητών, τον αμνό του Θεού, που δεν έσπασε ούτε ένα οστό κατά το μαρτύριό του.

Έτσι και το σουβλιστό αρνί ψήνεται χωρίς να έχει σπάσει καν ένα κοκαλάκι του.

Ο ΤΥΦΛΟΣ ΠΡΟ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ἰωάννου Πολέμη

—«Τ' εἶναι ἡ βοή· στὸ Γολγοθά πού ὁ κόσμος τρέχει ἀπάνω »;
—«Πηγαίνουν νὰ σταυρώσουν· δυὸ μαζί με κάποιον πλάνο».
—«Ποιοὶ νάν' οἱ δυὸ, πού ἐκδικητῆς ὁ Χάρος τοὺς προσμένει »;
—«Κλέφτες, φονιάδες, ἄρπαγες, κακοῦργοι ξακουσμένοι».
—«Καὶ ποιὸς ὁ πλάνος, πού κι αὐτὸς θὰ σταυρωθῆ μαζί τους »;
—«Τοὺς Φαρισαίους, ρώτησε, εἶναι δουλειὰ δική τους !»
—«Θὰ πάω νὰ δῶ...

Εἶπα νὰ δῶ κι ἤρθαν στὸ νοῦ μου πάλι τὰ χρόνια πού ἤμουνα τυφλός.
Τυφλός! Ἔσεῖς οἱ ἄλλοι δὲν ξέρετε πόσο ἡ ψυχὴ μέσα στὰ στήθια εἶν' ἄδεια,
ὅταν μὲ μάτια ὀρθάνοιχτα βαδίζη στὰ σκοτάδια !

Πῶς τῆ θυμοῦμαι τῆ στιγμῆ, πού ἐστάθη Αὐτὸς μπροστά μου
καὶ μ' ἐσπλαχνίστη, κι ἐσκυψε, πῆρε πηλὸ ἀπὸ χάμου
κι ἀλείφοντας τὰ μάτια μου με τὸν πηλὸν ἐκεῖνὸ
μοῦ εἶπε νὰ πάω στοῦ Σιλωάμ τῆ στέρνα νὰ τὰ πλύνω !...
Ὅταν τὸν πρωτοαντίκρυσά τὸ Φωτοδότῃ ἐμπρός μου,
στὴν ὄψη του εἶδα ὅλες μαζί τις ὁμορφιές τοῦ κόσμου.
Μοσκοβολούσε κι ἐλαμπε τὸ κάθε κινήμα του.
Φῶς καὶ τὰ χεῖλη κι ἡ φωνή, τὰ μάτια κι ἡ ματιὰ του,
στὰ χεῖλη του ἡ παρηγοριά, στὰ μάτια του ἡ ἐλπίδα...
Ἔστρεψα τότε ὀλόγυρα τὰ δυὸ μου μάτια κι εἶδα
κάθε πού ζῆ καὶ πού δὲ ζῆ κι εἶδα παντοῦ γραμμένη
τὴν ὄψη του, λὲς κι ἦτανε καθρέφτης του ἡ οἰκουμένη.
Ἄς πάω νὰ δῶ, τὸν πλάνο
πού θὰ κρεμάσουν στὸ σταυρό.

Κατὰ τὸ λόφο ἀπάνω
κόσμος περιγελάσματα κι ὀχλοβοῆ κι ἀντάρα,
χιλίες φωνές σὰν μιὰ φωνή κι ὅλες σὰν μιὰ κατάρρα.
Ποῦ πάει ; Σπρώχνει καὶ σπρώχνεται καὶ πνίγεται καὶ πνίγει
καὶ σταματᾷ πρόσμένοντας. Παράμερα ξανοίγει
τρὴς μαυροφόρες πού κρατοῦν μιὰ λιγοθυμισμένη·
θὲ νάναι ἡ μάνα ἡ δύστυχη ! Ξάφνου μὲ μιᾶς σωπαίνει
τὸ πλῆθος πού ἀνταριάζονταν. Γκάπ ! γκούπ ! καρφώνουν. Κρότοι
πνιγμένοι μὲς στὰ βογγητά ! Ὑψώνονται δυὸ πρῶτοι
σταυροί· κανεὶς δὲν στρέφεται. Γκάπ ! γκούπ ! ξανακαρφώνουν.
μὰ βόγγος δὲν ἀκούγεται. Νά, καὶ τὸν τρίτο ὑψώνουν.

«Πῶς ; Σὺ πού μουδάωκες τὸ φῶς, ἐσένα πλάνο λένε ;
Κι ἦταν γραφτὸ στὰ μάτια μου νὰ βλέπουν γιὰ νὰ κλαῖνε ;
Τὶ νὰ τὰ κάνω καὶ τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανοῦ τὰ κάλλη ;
Πάρε τὸ φῶς πού μουδάωσες καὶ τύφλωσέ με πάλι !»

